

Rattaretketeotavad

pileti levi P L E G

Stebby

ISIC INTERNATIONAL STUDENT IDENTITY CARD

BALTFLEX

FORUS

SPORTLAND

AMSERV TOYOTA ON MEIE HING

MATKASPORT www.matkasport.ee

Eesti Pagar

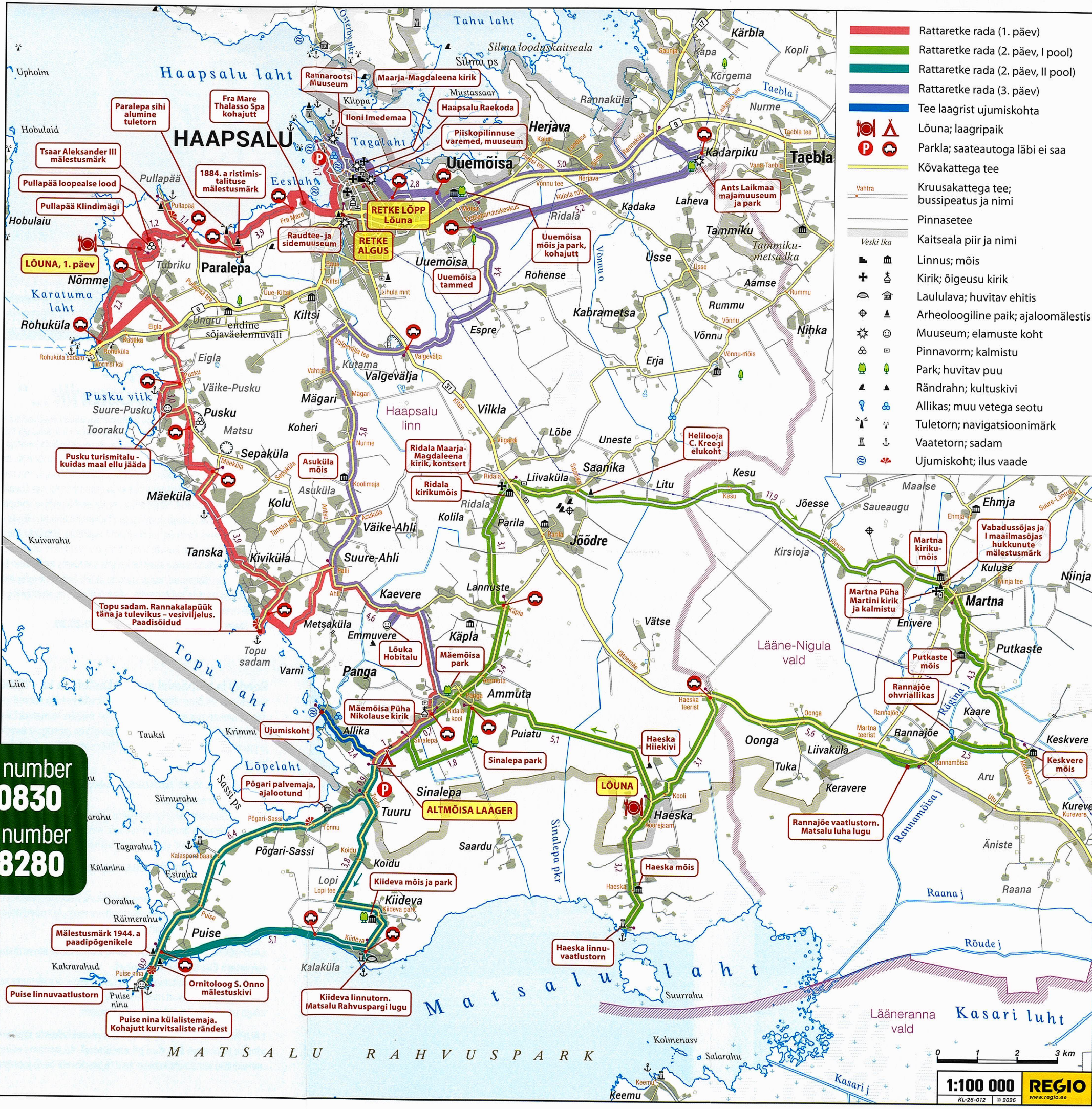
Sandile Catering

ALTMÖISA KÜLALISTEMAJA

DSV

KESKKONNA-INVESTEERINGUTE KESKUS

Retkeabi number 5623 0830
Esmaabi number 5898 8280

- Rattaretkerada (1. päev)
- Rattaretkerada (2. päev, I pool)
- Rattaretkerada (2. päev, II pool)
- Rattaretkerada (3. päev)
- Tee laagrist ujumiskohta
- Lõuna; laagripaik
- Parkla; saateautoga läbi ei saa
- Kõvakattega tee
- Vahtra
- Kruusakattega tee; bussipeatus ja nimi
- Pinnasetee
- Veski lka
- Linnus; mõis
- Kirik; õigeusu kirik
- Laululava; huvitav ehitis
- Arheoloogiline paik; ajaloomälestis
- Muuseum; elamuste koht
- Pinnavorm; kalmistu
- Park; huvitav puu
- Rändrahn; kultuskivi
- Allikas; muu vetega seotu
- Tuletorn; navigatsioonimärk
- Vaatetorn; sadam
- Ujumiskoht; ilus vaade

ROHELISTE 33. RATTARETKE

"KUIDAS ELAD, HAAPSALU?"

15.-17. mai 2026

Roheliste Rattaretked rattaretked.e

suvi algab rattaretkega!

Kiiver pähe!

Kuidas edastada oma asukohta pärast helistamist retke esmaabi numbrile 5898 8280?

- Salvesta retke esmaabi number oma telefoni juba enne rattaretket.
- Asukohta edastamiseks nutitelefoni peavad asukohateenused olema sisse lülitatud. Kasuta selleks näiteks Google Mapi või Compassi rakendust.
- Ava Google Maps ja hoiu sõrme oma asukohal (sinine täpp). Seejärel vajuta nupule „Jaga“ ning saada oma asukoht WhatsAppi või SMS-i kaudu retke esmaabi numbrile 5898 8280.
- Android operatsioonisüsteemiga telefonis hoiu sõrm sinisel täpil, kuni ülemisele reale ilmuvad koordinaadid (mõnel juhul ilmub sinna lisaks ka aadress).
- Rattaabi, laibaka tellimise või lisainfo saamiseks helista retkeabi numbrile 5623 0830.

- 1. PÄEV**
Raudtee- ja Sidemuuseum – Fra Mare Thalasso Spa – Pullapää (lõuna) – Pusku – Topu sadam – Altmõisa laager **41,5 km**
- 2. PÄEV**
Esimene ring 62 km Altmõisa laager – Ridala kirik – Martna – Keskvere mõis – Rannajõe vaatlustorn – Haeska laululava (lõuna) – Haeska linnuvaatlustorn – Altmõisa laager
Teine ring 23 km Altmõisa laager – Kiideva linnutorn – Puisse nina – Põgari palvemaja – Altmõisa laager
- 3. PÄEV**
Altmõisa laager – Lõuka hobitalu – A. Laikmaa muuseum – Uuemõisa – Haapsalu promenaad – Rannarootsi muuseum – Haapsalu linnus (lõpetamine) **48 km**

Kaart: Regio
Fotod: Raimo Oinuu
Rattaretket korraldab MTÜ Roheliste Rattaretked

1:100 000
KL-26-012 © 2026
REGIO
www.regio.ee

PROGRAMM

Reede, 15. mai

- 9.30** avatud kolmeks päevaks valvaga autoparkla Haapsalus Väikese Viigi juures. Auto parkimine 15 € (ainult sularahas).
- Pakiautod on avatud autoparklas kuni kella 14-ni.**
- 9.30–13.00** Registreerimine Haapsalus Raudtee- ja Sidemuuseumi juures.
- Alates 10.00** avatud Raudtee- ja Sidemuuseum.
Retke käepaelaga täispilet 3 €, sooduspilet 2,5 € (õpilased, üliõpilased, pensionärid, pedagoogid), perepilet 7,5 € (kuni 2 täiskasvanut ja nende kuni 19-aastased lapsed), kuni 8-aastased lapsed tasuta.
- 10.30** Rattaretke rada avatud.
- 12.00** Retke avamine. Haapsalu linnapea Olavi Seisoneni tervitus.
- 12.30** Fra Mare Thalasso Spa. Spaa-hotelli tutvustus.
Urmas Sukles räägib ravimuda ajaloo.
- 13.30, 14.00** Pullapää pank ehk klindimägi.
Bioloog Annika Nellis räägib kohajuttu „Pullapää loopealse lood“.
- 13.00–15.00 LÕUNAPAU** Pullapää raketibaasis.
Kell **14.00** ja **14.30** räägib Pullapää jäägrikompanii loo Asso Kommer.
- 15.00–17.00** Pusku turismitalus räägib peremees Indrek Loo kuidas maal ellu jääda. Saadaval suitsukala.
- 15.30–17.30** Topu sadam.
- Kell **15.30** ja **16.00** „Rannakalapüük täna ja tulevikus – vesiviljelus“.
Kui meri lubab, müüvad kohalikud kalurid suitsukala ning huvilised saavad kalapaadiga teha u 15-minutilise sõite (5 € inimene).
- 15.30–17.30** Jahu-Jaani talu ehedad ja mahedad jahud, helbed, kruubid.
- 18.00** Altmõisa külastemaja juures telklaagri ülesehitus, pakiautod avatud.
- ÕHTUSÖÖK 18.00–22.00.**
- 21.00** lõke.
- 22.00–23.30** Ansambel LÕÖTSAVÄGILASED kontsert.
- 24.00** öörahu telklaagris.

LASTETUBA

- 18.00–22.00** avatud Lastetuba.
- 19.00** Töötuba: võlukepi meisterdamine
- 20.30** Töötuba: ohutiste meisterdamine

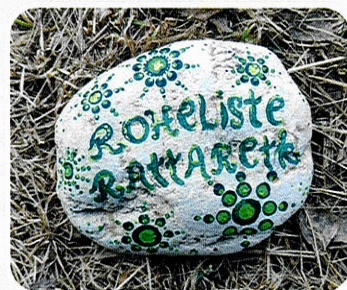
ROHELINE TELK

- Avatud rändnäitus kormoranidest.
- 19.00–20.30** Laval debatt: „Kõiges on süüdi kormoran?“
- 20.30** Lava juurest linnulauluretk Peep Veedlaga.
- 20.45–22.00** „Hülgejuttu Jüssiga“. Kõneleb Mart Jüssi.

Laupäev, 16. mai

- 7.00–9.00** Äratus. Hommikusöök.
- 7.00** Linnulauluõpe Peep Veedlaga.
- Esimene ring 62 km:**
- 10.00** Ridala kirikus musitseerib Andres Roots.
- Martna kirik avatud.**

- 11.00–14.00** Keskvere mõis – üks vähestest säilinud vana Balti puutõisatest. Kohajuttu räägib ajaloolane Mihkel Tammet. Mõisahoone külastus 3 € inimene, koolieelikud tasuta. Avatud kohvik.
- 12.00, 12.30** Rannajõe vaatlustorn. Matsalu luha lugu kõneleb Matsalu Rahvusparki loodusohutööde juht Priit Kukk.
- 13.00–16.00 LÕUNAPAU** Haeska laululaval.
Läänemaa kujunemise lugu tutvustab ajaloolane Mihkel Tammet.
- 13.00–16.00** Haeska linnutorni külastus. Kell 14.15 Teeme rekordi – kõige rohkem linnuvaatlejaid ühel hektaril!

Altmõisa laager ja võimalik minna teisele ringile 23 km:

- 15.30** Kiideva linnutorn ja sadam. Matsalu Rahvusparki lugu räägivad Kaja ja Aleksei Lotman.
- 15.00–18.00** Puise nina külastemajas avatud kohvik. Kurvitsaliste rändest räägib ornitoloog Tarvo Valker.
- 17.00, 17.30** Põgari palvemaja. Ajaloojuttu kohas, kus Otto Tiefs valitsus pidas 1944. aasta septembris oma viimase koosoleku, räägib Mati Mandel.
- 18.00** Telklaager avatud.
- ÕHTUSÖÖK 18.00–22.00.**
- 21.00** lõke.
- 22.00–23.30** Ansambel SADAMASILD kontsert. Eurovisiooni lauluvõistluse finaali ühisvaatamine.
- 24.00** öörahu telklaagris.

LASTETUBA

- 18.00–22.00** avatud lastetuba.
- 19.00** Töötuba: botaaniline illustratsioon
- 20.30** Töötuba: merekivikeste värvimine

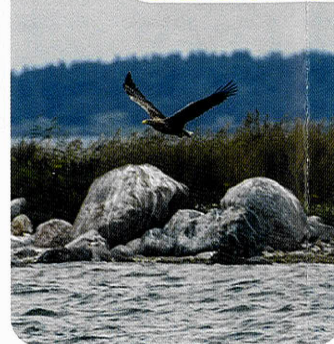
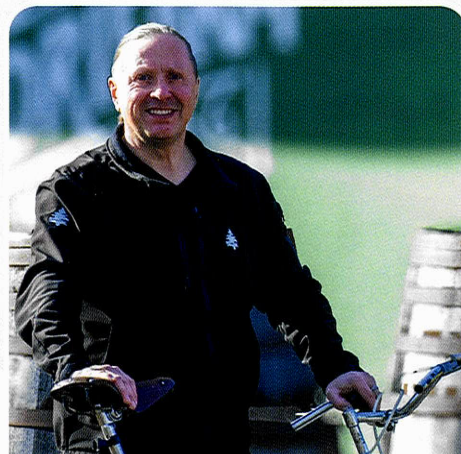
ROHELINE TELK

- 18.30** Lava juurest linnulauluretk Peep Veedlaga.
- 19.00–20.30** Laval debatt: „Rohepöörde lõpp: tuule asemel tuumariik ...“
- 20.30** Aasta linnust piiritajast räägib Peep Veedla.
- 21.00** Vestlustund Inga Lungega “Kalapüük pilvede all”

Pühapäev, 17. mai

- 7.00–9.00** Äratus. Hommikusöök. Laagri kokkupanek. Pakiautod avatud.
- 9.00–11.00** Lõuka hobitalu külastus, pilet 3 €.
- Alates kella 11-st Ants Laikmaa muuseum avatud. Retke käepaelaga pilet 3 €.
- Kell **11.30** ja **12.00** muuseumi tutvustus hoovis
- 12.30** Uuemõisa mõis. “Looduspõhised lahendused Haapsalus muutuva kliimaga kohanemisel” tutvustab Gerda Algre, Haapsalu linnavalitsuse LIFE LATESTadapt projektijuht.
- 12.00–15.00** Rannarootsi muuseum.
Retke käepaelaga pilet 3 €, alla 9-aastastele lastele tasuta.
- 13.00–16.00 LÕUNAPAU** Haapsalu linnuse hoovis.
Haapsalu linnuse pilet retke käepaelaga 6 €, Iloni Imedemaa pilet 5 €, Haapsalu raekoja pilet 3 €, perepiletid -50% (kaks täiskasvanut ja lapsed). Haapsalu linnusesse ja raekotta on kuni 8-aastastele külastus tasuta, Iloni Imedemaal on kuni 2-aastastele külastus tasuta.
- 15.00** Haapsalu linnuse hoovis rattaretke lõpetamine. Rattariütlüks löömine. Rändteatri Vaba Vanker etendus „Eestlaste Muistne Lugu“ ehk elamuslikud lood eestlaste ellujäämisest.
- Pakiautod avatakse 10 minutit pärast etenduse lõppu.
- 17.00** Rattaretk on lõppenud.

Retke juht AIVAR KUUSK

Rattaretke
Valge Daam
INGA LUNGE

„Kõiges on süüdi kormoran?“

Modereerib Valdur Lahtvee. Arutavad Kunter Tätte Ornitoloogiaühingust, Airi Läänemets Läänemaa Rannakalapüügi Seltsist, Timo Arula kodanikuühendusest Kormoran Grupp, Üllar Meriste Eesti Vee-elustiku Seltsist, Tanel Tärna Keskkonnaameti jahinduse ja vee-elustiku osakonnast.

2025. aasta linn kormoran oli, arvestades tema kohta meedias avaldatud, küll vist Eesti kõige vihatum lind. Pole ka ime, kormoran konkureerib kaluritega saagi pärast ja kui püügikvoote järjest vähendatakse, sest kalavarud Läänemeres kahanevad, siis peab ju selles keegi süüdi olema. Mitte kalurid ja mitte merereostus vaid keegi teine. Kas ja kui palju kormoranile süüks pandavast eri huvigruppide arvates tööle vastab ning kuidas kormorani nii kaitsta kui tema arvukust senisest targemini piirata, sellest räägime rattaretke reedeõhtusel suurel debatil.

Altmõisa laagripaigas REEDEL kell 19.00-20.30.

„Rohepöörde lõpp: tuule asemel tuumariik ...“

Modereerib Valdur Lahtvee. Arutavad Kliimaministeeriumi energeetika asekanter Jaanus Uiga, Riigikogu liige Rain Epler, Elektriõstuse Liidu juhataja Tõnis Vare, Postimehe teadustoimetaja Marek Strandberg, Taastuvenergia Koja juhataja Silver Sillak. Energiat napib ja sellepärast hinnad aina kasvavad. Nii mõnedki peavad elektri ja soojahinna tõusu põhjuseks euroopaülel rohepöõret imporditavate fossiilkütuste sõltuvusest vabanemiseks ja omamaistest taastuvallikatest hajatootmisele üleminekut. Väidetakse, et tuulevaiksetel ja sompus päevadel saab elektrit vaid põlevkivijaamadest ja et kliimaeasmärke silmas pidades on ainsaks lahenduseks Eestisse tuumajaama rajamine. Vaadete äärmuslikku vastandlikkust iseloomustab kasvõi fakt, et äsjaste valimiste üheks põhitsemaks sai kohaliku elu edendamise asemel hoopis vastuseis tuuleparkide rajamisel. Kas rohepöõre on lõppenud, kuhu suunda läheb Eesti energiapolitiika ja kas seal on kohta nii tuulele kui tuumale, seda arutame asjatundjatega rattaretke laupäevaõhtusel suurel debatil.

Altmõisa laagripaigas LAUPÄEVAL kell 19.00-20.30.

Reedel ja laupäeval avatud Lastetuba kell 18.00-22.00

Lastetuppa on õhtu vältel oodatud kõik väikesed ja suured joonistamis- ja meisterdamissõbrad. Lastele on seltsiks taimetark Ella, kes lisaks taimemaailma avastamisele naudib ka igasugust koosloomist ja jutustamist. Lapsi ootavad ka MTÜ Pesapaik linnuteemalised lauamängud.

REEDEL KELL 19.00 TÖÖTUBA: võlukepi meisterdamine taimetark Ella Kari juhendamisel.

Tuunime puupulkadest endale päris võlukepi, millega saab igasse päeva maagiat ja imesid juurde luua. Kasutame lõnga, tekstiile ja looduslikke materjale (suled, kivid, taimed).

REEDEL KELL 20.30 TÖÖTUBA: ohutiste meisterdamine taimetark Ella Kari juhendamisel.

Valmistame lõngast ja pulkadest eestlaste traditsioonilisi kaitseamulette – ohutisi. Neil usutakse olevat kaitsev mõju, kui need riputada kodu ümbrusesse, aga miks mitte ka rattalenksu külge.

LAUPÄEVAL KELL 19.00 TÖÖTUBA: botaaniline illustratsioon taimetark Ella Kari juhendamisel.

Süüvime meid ümbritsevate taimede maailma ja talletame nende ilu paberile. Süviti aitavad meil minna kaasavõetud läätsed, millega ka kõige pisemad nüansid nähtavale ilmuvad.

LAUPÄEVAL KELL 20.30 TÖÖTUBA: merekivikeste täpimine/värvimine taimetark Ella Kari juhendamisel. Kaunistame mälestuseks merekivisid akrüülvildikatega neid täpitades või neile joonistades.